

Mbi Autokracinë, Hungarinë dhe Çmimin e Alarmeve të Rreme

Viktor Orbán sapo humbi një palë zgjedhje të lira. Vetëm ky fakt duhet ta mbyllë debatin, por vetëm nëse jemi të ndershëm për atë që në të vërtetë po debatohet..

Nga Nikola Kedhi Drejtor Ekzekutiv, Instituti Konservator Shqiptar · Vëzhgues Ndërkombëtar, Zgjedhjet Parlamentare Hungareze, prill 2026

Në mbrëmjen e 12 prillit 2026, Viktor Orbán, lideri më i analizuar, më i sulmuar dhe më i teorizuar i Evropës, pranoi humbjen në zgjedhjet parlamentare. “E kam uruar partinë fituese,” u tha mbështetësve të tij. “Do t’i shërbejmë kombit hungarez nga opozita.” Dhe pastaj u tërhoq.

Ky moment meriton më shumë se një titull. Ai meriton një analizë, jo thjesht për Orbánin, por për kuadrin analitik ndërkombëtar që për gjashtëmbëdhjetë vite këmbënguli se ai ishte autokrat, dhe me institucionet që i kaluan këto vite duke e trajtuar këtë si një fakt.

Pata mundësinë t’i ndiqja zgjedhjet në Hungari si vëzhgues, pjesë e koalicionit LCFF. Ajo që vijon është çfarë pashë, çfarë tregojnë faktet nga terreni, dhe çfarë duhet të kenë parasysh ata që e kanë për zemër demokracinë, demokracinë e vërtetë, jo variantin e filtruar nga ideologjia.

I. Dita Kur “Autokrati” La Postin

Le të nisim me faktin që, në një farë mënyre, i jep fund debatit. Partia Tisza e Péter Magyarit fitoi me mbi 53 për qind të votave kundrejt 38 për qind të Fideszit. Kryeministri Orbán e pranoi humbjen po atë mbrëmje. As tanke. As dekret emergjence. As ndryshim kushtetues në mesnatë. As forca sigurie të dërguara kundër protestuesve. Burri që Parlamenti Evropian e cilësoi formalisht si praktikues të “autokracisë elektorale” humbi zgjedhjet dhe u largua. Ashtu siç kishte bërë edhe më parë gjatë karrierës së tij politike. Viktor Orbán është diktator aq i dobët, sa, sa herë ka humbur zgjedhjet, ka lënë postin dhe ka ardhur sërish në pushtet përmes kutisë së votimit.

Kjo nuk është ajo që bëjnë autokratët. Lukashenko nuk u largua. Maduro nuk u largua. Erdogani nuk është larguar. Liderët e Bjellorusisë, Venezuelës, Rusisë etj nuk janë larguar, sepse sistemet që ndërtuan janë projektuar pikërisht për ta bërë largimin përmes kutisë së votimit të pamundur. Karakteristika themelore operative e autokracisë është pakthyeshmëria: pushtetari ndërton kushtet në të cilat nuk mund të humbasë, dhe kur rezultatet kërcënojnë këtë, ai i anashkalon.

Orbáni nuk e bëri këtë. Nuk mund ta bënte, sepse pavarësisht gjashtëmbëdhjetë viteve avantazh strukturor, pavarësisht çdo reforme që ia mundësoi shumica e tij kushtetuese, sistemi hungarez ruajti vetinë e vetme që e ndan një demokraci të mangët nga një autokraci e mirëfilltë: një humbje elektorale mjaftueshëm e madhe ende mund ta hiqte nga pushteti. Dhe kur ajo humbje erdhi, ai

iku. Ai nuk përdori kartele, as krimin e organizuar, as nuk i mbushi kutitë e votimit me vota të rreme. Hungarezët votuan lirisht!

Vetë Magyari e kuptoi këtë. Sapo dolën rezultatet, ai deklaroi: “Sot ishte një kremtim i demokracisë.” Jo një çlirim nga tirania. Jo fundi i një pushtimi. Një kremtim i demokracisë. Burri që mundi autoklatin e supozuar përdori gjuhën e pohimit demokratik, jo të rivendosjes demokratike. Ajo zgjedhje fjalësh peshon më shumë se çdo punim akademik i shkruar për Hungarinë në dekadën e fundit.

II. Pse Zgjedhjet Ishin të Lira: Argumenti Strukturor

Pretendimi se zgjedhjet hungareze nuk ishin vërtet të lira mbështetej në disa shtylla. Pasi e ndoqa procesin nga afër, pasi vizitova Hungarinë disa herë gjatë viteve të fundit, pasi mora pjesë në debate dhe fola gjithashtu me njerëz të zakonshëm, dhe pasi shqyrtova në hollësi arkitekturën institucionale, mund të raportoj se ato shtylla janë dukshëm më të dobëta nga ç’sugjeronte përsëritja e tyre me vetëbesim, dhe se zgjedhjet ishin të lira në kuptimin e vetëm që ka rëndësi në fund: rezultati pasqyroj preferencën autentike të votuesve hungarezë.

Le të nisim me numërimin. Në vitin 2022, në zgjedhjet që përmenden më shpesh si modeli i manipulimit, opozita vendosi vëzhgues praktikisht në çdo qendër votimi në të gjithë vendin. Ajo bëri një numërim paralel të votave krahas monitoruesve ndërkombëtarë. Ishin zgjedhjet hungareze më gjerësisht të monitoruara në epokën moderne. Nuk u gjet asnjë mashtrim sistematik në nivelin e numërimit. OSBE-ja, ndonëse vuri në dukje çekuilibre strukturore në mjedisin e fushatës, doli në përfundimin se kuadri ligjor “përbën një bazë të përshtatshme për mbajtjen e zgjedhjeve demokratike”. Këtë vit, e njëjta infrastrukturë vëzhgimi prodhoi të njëjtin rezultat: një numërim të pastër, dhe një rezultat që asnjë zë i besueshëm nuk e ka kontestuar.

Komisioni Kombëtar i Zgjedhjeve, *Nemzeti Választási Bizottság*, përbëhet nga një anëtar i deleguar nga çdo grup parlamentar, duke përfshirë të gjitha partitë opozitare, dhe nga një anëtar i çdo partie të regjistruar e konkurruese në zgjedhje. Vendimet e tij nuk merren në mënyrë të njëanshme nga të emëruarit e Fideszit. Kjo është një strukturë më pluraliste sesa e disa demokracive perëndimore, integriteti elektoral i të cilave nuk vihet kurrë në pikëpyetje.

Më pas vjen vetë shtrirja e opozitës. Gjatë këtyre zgjedhjeve, opozita qeveriste Budapestin dhe qytete kryesore me buxhete reale dhe me ndikim real politikash. Mediat e pavarura vepronin përgjatë gjithë territorit: Telex, 444, Direkt36, ATV, RTL Klub, ky i fundit kanali televiziv komercial më i ndjekur i Hungarisë, vazhdimisht i favorshëm ndaj opozitës. Magyari e ndërtoi lëvizjen e tij kryesisht përmes rrjeteve sociale dhe televizionit online, pikërisht në atë mjedis informacioni që teorizohet si i mbyllur në mënyrë përcaktuese. Tisza kishte praninë më të madhe në YouTube nga çdo aktor politik hungarez. Qindra miliona euro nga Komisioni Evropian,

USAID-i, Fondi Kombëtar për Demokracinë (NED) dhe fondacionet aleate rridhnin drejt organizatave të shoqërisë civile që vepronin hapur dhe pa u persekutuar. Opozita kishte vëzhgues kudo. Dhe fitoi.

Një sistem që prodhon këtë rezultat nuk është një sistem i mbyllur. Mund të jetë një sistem i pjerrët, dhe dallimi nuk është thjesht semantik. Është dallimi midis një kazinoje që anon shanset dhe një tjetre që trukon çdo dorë lojë. Votuesit hungarezë, përballë një alternative të besueshme dhe një diference të mjaftueshme, hoqën qeverinë e tyre përmes kutisë së votimit. Kjo është demokraci që funksionon, sado e pakryer.

Ndershmëria intelektuale kërkon të thuhet ku kritikantët ndaj qeverisjes së Orbánit kanë themel të vërtetë. Ekzistojnë dy fusha të tilla. Meritojnë të parashtrohen me saktësi, pa inflacionin që ka deformuar debatin më të gjerë.

Fusha e parë është gjyqësori. Midis viteve 2010 dhe 2013, Orbáni ristrukturoi institucionet gjyqësore të Hungarisë në mënyra që ulën pavarësinë e tyre. Gjykata Kushtetuese u zgjerua nga njëmbëdhjetë në pesëmbëdhjetë anëtarë, duke mundësuar emërimet e menjëhershme të Fideszit në një shumicë. Megjithatë, gjykatat kanë votuar në mënyrë të përsëritur kundër qeverisë në shumë raste.

Shqetësimi i dytë legjitim është pjerrësia strukturore elektorale. Raporti mandate-vota e amplifikoi vazhdimisht përfaqësimin parlamentar të Fideszit përtej pjesës së tij të votave: në vitin 2022, 54 për qind e votës popullore u përkthye në afro 70 për qind të vendeve. Analistët vlerësonin se Tiszës i nevojiteshin afërsisht 5 pikë përqindjeje më shumë sesa Fideszit për të arritur një shumicë të thjeshtë.

Por ja çfarë duhet thënë gjithashtu: asgjë nga këto nuk e pengoi rezultatin e 12 prillit. Pjerrësia strukturore ishte reale. U kapërcye.

III. Argumenti Përfundimtar: Pse Orbáni Nuk Ishte Autokrat

Fjala autokraci ka një kuptim. Ajo emërton një sistem në të cilin një person ose një parti mban pushtet të pakufizuar, në të cilin mekanizmat për heqjen e atij pushteti përmes mjeteve legjitime janë çmontuar ose janë bërë jofunksionale, dhe në të cilin pushtetari qeveris pa llogaridhënie të vërtetë ndaj të qeverisurve.

Ajo që më shqetëson më shumë është fakti se, nëse kemi inflacion të termit “autokrat”, ai do të humbasë kuptimin e tij, dhe autokratët e vërtetë do të fshihen pas kësaj.

Le ta zbatojmë testin me rigorozitet ndaj Hungarisë në çdo dimension përkatës.

A mund të humbiste pushtetari? Po, dhe humbi. A mund të organizohej opozita, të bënte fushatë dhe të arrinte tek votuesit në shkallë të gjerë? Po, ajo qeveriste kryeqytetin dhe kishte bastione në qytetet kryesore, operonte një ekosistem mediash funksional, merrte qindra miliona në financim ndërkombëtar përmes ekosistemit të shoqërisë civile, mbante tubime me qindra mijëra njerëz dhe ndërtoi një lëvizje nga mosekzistenca në shumicë elektorale brenda dy vjetësh. A mund t’u kishin qasje votuesit informacionit kritik ndaj qeverisë? Po, kanali televiziv komercial më i shikuar, mediat dominuese online dhe i gjithë peizazhi i rrjeteve sociale ofruan mbulim të vazhdueshëm dhe substancial të opozitës. A ishte i ndershëm numërimi i votave? Po, i verifikuar nga vëzhguesit e opozitës në çdo qendër votimi, i kontrolluar përmes numërimit paralel, i konfirmuar nga OSBE-ja si proceduralisht i përshtatshëm. Dhe kur Orbáni humbi, a u largua? Po, pa kushte, pa masa emergjente, pa dhunë, që në natën e zgjedhjeve.

Asnjë përkufizim i autokracisë që ruan ndonjë dobi analitike nuk mund t’i përshtatet të gjitha këtyre fakteve njëkohësisht. Një lider që humbet një zgjedhje të lirë dhe e pranon humbjen nuk është autokrat. Ai është një udhëheqës i një partie dominuese që maksimizon çdo avantazh që kishte në dispozicion brenda një sistemi që, në fund të fundit, mbeti i përgjegjshëm ndaj qytetarëve të tij. Kjo është një kritikë serioze politike. Nuk është e njëjta gjë me autokracinë, dhe vendimi për ta trajtuar si të tillë ishte një zgjedhje ideologjike e veshur me gjuhë akademike nga ata që e shihnin atë si kërcënim ndaj burokracisë së Brukselit.

Formulimi më i fuqishëm i këtij argumenti vjen nga vetë logjika e brendshme e demokracisë. Demokracia nuk kërkon një fushë loje krejtësisht të rrafshët. Asnjë demokraci në histori nuk ka prodhuar të tillë. Qeveritë me jetëgjatësi në pushtet grumbullojnë rrjete klientelizmi, marrëdhënie me mediat, besnikëri institucionale dhe asimetri financiare si pasojë e qëndrimit në pushtet, jo e autoritarizmit. Angela Merkel qeverisi Gjermaninë për gjashtëmbëdhjetë vite me një sistem të transmetimit publik institucionalisht të anuar drejt konsensusit të establishmentit dhe me avantazhe strukturore që asnjë punim opozitar nuk i analizoi ndonjëherë si regres demokratik. Mark Rutte qeverisi Holandën për trembëdhjetë vite përmes shumë krizash pa shkaktuar asnjë punim të vetëm akademik për konsolidimin e partisë dominuese. Asnjëri prej tyre nuk u quajt autokrat, sepse, kur elektorati u kthye kundër tyre, ata humbën pushtetin dhe pranuan vendimin. Ky është minimumi demokratik. Orbáni, më 12 prill 2026, e plotësoi këtë minimum.

Ajo që ai ndërtoi, ajo që studiuesit duhej ta kishin emërtuar që në fillim, ishte një sistem partie dominuese me avantazhe të maksimizuara të qëndrimit në pushtet, me një kapje institucionale të konsiderueshme por jo totale, dhe me një dysheme demokratike që mbajti kur u vu në provë. Preferenca për “autokracinë” dhe “autoritarizmin elektoral” mbi këtë përshkrim të saktë nuk ishte neutrale. Ishte politike e ideologjike. Dhe pati pasoja me të cilat mbrojtësit e demokracisë së vërtetë janë të detyruar të përballen tani.

IV. Të Dhënat Historike që Narrativa Fsheh

Analiza e ndershme e Hungarisë kërkon përfshirjen e fakteve që janë lënë sistematikisht jashtë kornizës analitike perëndimore. Hungaria në vitin 2010 funksiononte mbi një kushtetutë staliniste të vitit 1949, e cila ishte amenduar por kurrë nuk ishte zëvendësuar gjatë tranzicionit demokratik të vitit 1989. Gjykata Kushtetuese kishte identifikuar nevojën për zëvendësim. Çdo jurist serioz kushtetues e dinte se kuadri ishte i papërshtatshëm. Një kushtetutë e re nuk ishte shpikje e Orbánit, ishte një domosdoshmëri demokratike e njohur që paraardhësit e tij socialistë, të cilët qeverisën nga viti 2002 deri në vitin 2010 përmes dy qeverive, nuk arritën ta sillnin. Ata gjithashtu dështuan katastrofikisht para elektoratit të tyre: kasetta e Öszödit e vitit 2006, në të cilën kryeministri Gyurcsány pranoi se qeveria e tij kishte gënjyer “mëngjes, mbrëmje dhe natë”, ishte një nga aktet më shkatërruese të vetëshkatërrimit politik në historinë moderne evropiane. Shumica kushtetuese e Orbánit në vitin 2010 u fitua në mënyrë demokratike, në një zgjedhje të lirë, kundër një pushtetari të diskredituar. Vendimi për ta përdorur atë në mënyrë maksimale është i kritikueshëm. Vetë mandati ishte legjitim.

Reduktimi i parlamentit nga 386 në 199 vende, i përmendur si manipulim, e solli Hungarinë në përputhje me normat krahasuese evropiane. Ndryshimet e kufijve në Budapest, të cilësua si manipulim, ishin nxitur në thelb nga ndryshime të vërteta demografike: shpopullimi i lagjeve qendrore, korigjimi i të cilave është kartografi demokratike standarde. Këto fakte mungojnë në narrativën standarde.

V. Ndërhyrja për të Cilën Nuk Flitet

Komisioni Evropian mbajti pezull dhjetëra miliarda euro fonde kohezioni dhe rimëkëmbjeje për Hungarinë përmes mekanizmave të kushtëzimit, baza ligjore e të cilave u kontestua që nga fillimi dhe zbatimi i të cilave ka qenë qartësisht selektiv. Polonia, nën qeverinë e Ligjit dhe Drejtësisë, mori një trajtim të ngjashëm; fondet u liruan me një shpejtësi befasuese pas zgjedhjes së Tuskut. Renditja e ngjarjeve nuk është e paqartë.

Nëse një institucion i jashtëm mban pezull fonde të kësaj madhësie për të prodhuar ndryshim politik në zgjedhjet e një shteti anëtar, përshkrimi i saktë i atij mekanizmi është detyrim ekonomik i drejtuar ndaj rezultateve demokratike. Komisioni nuk është i përgjegjshëm në mënyrë demokratike ndaj votuesve hungarezë në asnjë kuptim të drejtpërdrejtë. Ursula von der Leyen nuk u zgjodh prej njerëzve. Mandati demokratik i organit që ushtronte presionin ishte, në çdo kuptim domethënës, më i hollë sesa mandati demokratik i qeverisë që e merrte atë presion. Orbáni ishte përgjegjës ndaj hungarezëve në kutinë e votimit, siç e provoi 12 prilli. Komisioni nuk i përgjigjet asnjë mekanizmi të krahasueshëm. Shumëkush përmend mbështetjen e presidentit amerikan Donald J. Trump dhe vizitën e nënpresidentit amerikan JD Vance. Megjithatë, ata nuk arrijnë të

nxjerrin në pah detyrimin nga Komisioni i BE-së dhe mbështetjet e liderëve nëpër Evropë për opozitën.

Mund të besohet njëkohësisht se Orbáni maksimizoi avantazhet strukturore dhe se Brukseli u përfshi në një sjellje që asnjë teori serioze demokratike nuk mund ta justifikojë. Të dyja janë të vërteta. Të thuhet të dyja nuk është mbrojtje e Orbánit. Është mbrojtje e koherencës, pikërisht ajo cilësi që e kërkon besueshmëria analitike dhe që debati për Hungarinë në mënyrë të dukshme nuk e pati.

VI. Çmimi i një Fjale të Përdorur deri në Thyerje

Fjalët janë mjete. Kur një mjet përdoret pa kujdes, kur përdoret për të përshkruar gjithçka që i ngjan asaj që emërton, pa marrë parasysh dallimet që e bëjnë emërtimin domethënës, ai thyeret. Fjala autokraci po thyeret. Dhe pasojat e asaj thyerjeje nuk janë abstrakte.

Kur e cilësojmë Hungarinë autokraci në të njëjtin regjistër me Bjellorusinë, u themi viktimave të Lukashenkos se përvoja e tyre është e krahasueshme me humbjen e një mandati parlamentar në Budapest. U themi demokratëve venezuelianë se lufta e tyre është e barazvlershme me një mosmarrëveshje financiare mes një shteti anëtar dhe Komisionit. Ne i heqim konceptit peshën e tij morale pikërisht kur ajo peshë është më e nevojshme, kur autokratët e vërtetë duhet të identifikohen, të izolohen dhe të përballen me të gjithë forcën e solidaritetit demokratik. Inflacioni i termit nuk e mbron demokracinë. I mbron autokratët e vërtetë, duke bërë që anëtarësia në atë kategori të mos bartë asnjë stigmë të veçantë.

Ka edhe një pasojë tjetër. Kur pretendimet specifike faktike që mbështesin cilësimin si autokraci, komisioni elektoral i kapur, numërimi i mashtruar, mjedisi i mbyllur i informacionit, nuk i mbijetojnë shqyrtimit, objektivi fiton një ankesë legjitime. Orbáni e përdori atë ankesë në mënyrë efektive për vite me radhë. Analistët dhe institucionet që ndërtuan një rast analitikisht të dobët i dhanë atij municionin që i nevojitej. Një rast më i fortë, i ndërtuar mbi themele të sakta, ristrukturimi gjyqësor, konsolidimi i mediave, dhe i zbatuar në mënyrë të qëndrueshme pavarësisht ideologjisë së objektivit, do të kishte qenë shumë më i vështirë për t'u hedhur poshtë. Dobësia e akuzës ishte, pjesërisht, përgjegjëse për jetëgjatësinë e të akuzuarit.

VII. Puna që Mbetet

12 prilli e ka mbyllur përfundimisht çështjen se zgjedhjet hungareze ishin të lira në kuptimin themelor: mund të humbeshin, u humbën, dhe rezultati u pranua. E ka mbyllur çështjen se opozita kishte hapësirë të mjaftueshme, në media, në organizim, në shoqërinë civile dhe në qeverisjen urbane, për të ndërtuar një koalicion fitues. E ka mbyllur çështjen se pjerrësia strukturore, ndonëse

reale dhe e dokumentuar, nuk ishte përcaktuese. Dhe e ka mbyllur çështjen se, kur një qeveri hungareze mundet në kutinë e votimit, ajo shkon në shtëpi.

Hungarezët janë komb konservator. Në fakt, të tre partitë që hyjnë në parlament i përkasin spektrit të qendrës së djathtë, ndërsa e majta është krejtësisht inekzistente. Pra, nuk jam shumë i sigurt se çfarë po brohorit e majta globale. Si komb konservator, ata refuzuan alternativat e majta në ciklet e mëparshme. Këtë radhë, zgjodhën dikë që vinte nga partia e Orbánit, që premtoi në thelb të njëjtën linjë për sa i përket imigracionit dhe Ukrainës, si dhe çështjeve sociale. Të paktën bazuar në atë që zoti Magyar premtoi gjatë fushatës. Do të jetë përgjegjësi e tij t'i bëjë ato realitet. Por ideja se politikat konservatore u refuzuan, ose se Brukseli fitoi, është krejtësisht trillim dhe plotësisht absurde. Hungarezëve nuk u intereson aspak se çfarë mendon ndonjë burokrat i pazgjedhur. Jo nga arroganca, por, siç më kanë thënë shumë prej tyre vazhdimisht, Hungaria vjen e para për ta.

Sigurisht, kishte edhe një lodhje të elektoratit pas 16 vitesh me kryeministrin Orbán, dhe në katër vitet e fundit ekonomia po mbetet prapa. Ndoshta kishte një shkëputje midis elitave të partisë në pushtet dhe qytetarëve. Sigurisht, Fideszi nuk bëri sa duhet në komunikimin me të rinjtë, të cilët votuan në mënyrë dërmuese për opozitën. Ka peshë pretendimi se qeveria hungareze përqafoi një formë jopopullore të konservatorizmit në mandatin e fundit. Personalisht, si atlanticist, e kam parë me një ndjenjë shqetësimi të thellë afrimin e kryeministrit si me Rusinë ashtu edhe me Kinën, si dhe braktisjen e tij të pjesshme të tregut të lirë. Megjithatë, për hungarezët kjo u pa si interes i tyre kombëtar. Ne që komentojmë nga jashtë, shumë prej nesh pa shkelur kurrë në Hungari, kemi nevojë të kuptojmë se çfarë duan ata, jo cilat janë dëshirat tona.

Kryeministri Orbán pa dyshim është një lider politik me peshë. Fakti që e futi një vend prej 10 milionë banorësh në radarin e mbarë botës duhet pranuar. Gjatë 12 viteve të para të tij bëri progres të konsiderueshëm në planin ekonomik, duke kthyer mbrapsht rënien e popullsisë, duke ndaluar politikat “woke” dhe imigracionin e paligjshëm. Në dy vitet e fundit, koha i dha të drejtë.

Ai trashëgoi një vend që kishte pasur nevojë për një shpëtim financiar nga FMN-ja, me papunësi mbi njëmbëdhjetë për qind dhe me paga ndër më të ulëtat në Evropën Qendrore. Deri në vitin 2019, papunësia kishte rënë në 3,4 për qind dhe paga mesatare ishte pothuajse katërfishuar. Hungaria tërhoqi investime të mëdha gjermane në industrinë automobilistike, ndërtoi një nga shkallët më të ulëta të pabarazisë së të ardhurave në BE dhe i mbajti çmimet e energjisë për familjet më të ulëta se kudo tjetër në union. Politika e tij familjare, çfarëdo kornize ideologjike që i vihej, ishte investimi pronatalist më ambicioz në Evropë dhe prodhoi një rritje të matshme të shkallës së lindjeve. Këto janë arritje reale që prekën jetën e përditshme të hungarezëve të zakonshëm, dhe janë pikërisht arritjet që komentatorët perëndimorë, të fiksuar pas çështjeve institucionale, i injoruan sistematikisht. Ai injorim nuk ishte i rastësishëm. Është arsyeja pse gjashtëmbëdhjetë vite

analizë nuk arritën të shpjegojnë pse hungarezët vazhdonin të votonin për të, dhe pse të njëjtit analistë u befasuan nga formula fituese e Magyarit: jo një refuzim i asaj që Orbáni ndërtoi në dekadën e parë, por një verdikt për atë që ndodhi në të dytën.

Në fund të fundit, demokracia nuk është një gjendje binare. Ajo ekziston në një spektër, dhe çdo pikë e atij spektri meriton emrin e saj të saktë. Hungaria nën Orbánin zinte një pozicion disi të diskutueshëm në atë spektër, por më pranë polit demokratik sesa atij autoritar, dhe tani dukshëm e aftë për gjënë që ka më shumë rëndësi: transferimin paqësor të pushtetit përmes aktit vullnetar të qytetarëve që hedhin votat. Ta kishe quajtur këtë autokraci nuk ishte thjesht jo e saktë. Ishte një dështim intelektual, dhe dështimet intelektuale në shërbim të demokracisë, në fund të fundit, u shërbejnë armiqve të saj.

Autokratët e vërtetë e kanë ndjekur debatin për Hungarinë për gjashtëmbëdhjetë vite. E gjetën të dobishëm. Ua kemi borxh viktimave të tyre, dhe integritetit të idesë demokratike, ta kuptojmë pse.